

Genadeloze Hollanders: een dorp in as, de bewoners afgeslacht.

Een bloeddorstige vergelding voor de opstandigheid van de West-Friezen.

Bij het dorp Sint Pancras is een bloedige slag uitgevochten. In de twaalfde eeuw barst namelijk een strijd los tussen het graafschap Holland en de West-Friezen. De knipperlichtoorlog zal meer dan een eeuw duren en eindigt pas in 1297 met de wrede slag bij het dorp Vronen – de voorloper van Sint Pancras, waar een bewoner 700 jaar later een gruwelijke ontdekking doet.

Vronen op een kaartje van Nederland rond ca. 1000: onderin het bovenste groene gebied (waar Texel nog aan vast zit), tussen Kennemerland en Alkmaar. Willem Bilderdijk, Bestuurlijke kaart van Nederland omstreeks het jaar 1000 (1832). Beeld: via Wikimedia Commons

Hollanders vs. West-Friezen

De rivier de Rekeredijk splitst Noord-Holland tijdens de middeleeuwen in tweeën. Op de oostelijke oever wonen de West-Friezen en het land ten westen van de Rekeredijk heeft al de naam 'Holland'. Met de groei van de macht van de Hollandse graven, groeit ook de honger naar uitbreiding van hun grondbezit. Ze vallen de West-Friezen aan, maar die vechten dapper terug. Over een weer leggen de partijen elkaars dorpen en stadjes in as, zoals Alkmaar in 1166.

Bijna een eeuw later woedt de oorlog nog steeds. In 1256 besluit graaf Willem II gebruik te maken van de kwetsbaarheid van de West-Friezen, die net het slachtoffer waren geworden van een grote watersnoodramp. Het is echter pas zijn zoon Floris V die het lukt om de West-Friezen te onderwerpen – dankzij nóg een allesverwoestende natuurramp. Toch legt het volk zich niet bij dit lot neer, want zodra hij in 1296 wordt vermoord komen ze opnieuw in opstand.

Willem II met keizerskroon en -mantel, en rechts zijn zoon Floris V. Hendrik van Heessel, Chronique des comtes de Hollande depuis les origines jusque 1415 (ca. 1401-1450). Beeld: via Flandrica

Skeletten in de tuin

Veel geluk hebben de West-Friezen niet. Het volgende jaar worden ze bij de Slag van Vronen compleet in de pan gehakt en als wraak branden de Hollanders het hele West-Friese dorp plat. Veel van de Vroners – mannen, vrouwen en kinderen – worden gruwelijk verminkt en vermoord, en de rest wordt verbannen. Van Vronen blijft helemaal niets meer over.

Bijna 700 jaar later ligt het dorp Sint Pancras op diezelfde plek en doet een nietsvermoedende bewoner een lugubere vondst in de tuin: vier menselijke skeletten. Archeologen rukken massaal uit en vinden 132 graven. Het blijken bewoners van Vronen. Uit de botten lezen ze af dat de dorpsbewoners een zwaar leven moeten hebben gehad. Velen hadden gewrichtsaandoeningen als artrose of aangeboren skeletafwijkingen en bij maar liefst 103 skeletten zijn infectieziekten als lepra en malaria geconstateerd.

Een van de gevonden schedels, de zwaardsteken zijn duidelijk te zien. Beeld: J. Roefstra via Oneindig Noord-Holland

Lang niet iedereen heeft een natuurlijke dood mogen sterven. Een deel van de mensen is zwaar mishandeld en gewelddadig om het leven gebracht: bekkens en benen zijn verbrijzeld (waarschijnlijk in een poging van de Hollanders om de Vroners kreupel te slaan), skeletten zijn doorboord met ingeschoten pijlen en schedels gemolesteerd met mes- en zwaardsteken. De Hollanders zijn tijdens hun vergeldingsacties nietsontziend te werk gegaan.

Bron; Oneindig Noord-Holland.